

Jombaanon Tere 1

Jonon Tere mutuya ano.

Jen-asa-asari

Jonon uunon jopagon aoawaa qaaya ii kotiin jen laligoro. Uumeleen ejemba anana Anutu ano Jiisas Kraist yorowo qokotaan nama uunana somonjon aon motoonjo koloon laligojon.

Tosianon qaa qolonmolongoya ii ejemba kokaen kuma soon onoma laligogi: “Jiisasnon Siwe ejagadeen kolooja. Balonon iwoi kuuya ii bologa kolooja. Kawaajon Jiisasnon balon eja hona mende koloon laligoro.” Qaa kawaajon ama tosianon “Anutu moma laarijon,” jen nanamemen awaa mesaon sisau silemale laligon ejemba tosaana yon kazi ama onongi ano qezen injarere laligogi. Qaa sena sena kaanonon zioz men boliwabotiwaajon Jonon gejanono qaaya terenon kokaen oon anota karo, “Jiisasnon Siwe ano namo ejaga motoondeen kolooja. Namonon gawon meme ano momo meme ii iwoi bologa qaago. Kawaajon ‘Anutu moma laarijon,’ jen Meria Jiisas mende mesaowona ano alaurunana onowo uunananon jopagon aowona. Uujopa ii mono kaparan koma ama onkebona.”

Tere kokawaa bakaya wana 6 ii kokaen:

Laaligowaa kania ii Jiisas 1:1-4

Asasaga ano pangaman uutanon laaligo 1:5-2:29

Anutuwaanon ano Satambaanon merabora 3:1-24

Uᅇa me ome ii mono kaniagara gosiᅇ mobu.
 4:1-6
 Uujopawaa kania ano jeᅇkootoya 4:7-21
 Momalaari anana bologa haamo amakebonᅇa
 5:1-21

Laaligo kotigaa qaaya ii Jiisas Kraist

¹ *Niinonᅇ laaligo kotigaa qaaya jemambaajon tere koi oojonᅇ. Waladeenᅇ laaligowaa qaa Toyanonᅇ laligorogo kanagenᅇ ilawoila kuuya kolooro. Iinonᅇ laligonᅇ kouma namononᅇ kamaaro ii jaanananonᅇ iima boronananonᅇ selia oosirininᅇ qaaya jero moma laligoninᅇ. ² *Oyaᅇboyonᅇ laaligowaa Toyanonᅇ asugirota nonononᅇ ii iima kania nanᅇonᅇ jeᅇ danᅇunu kaanᅇa nanᅇonᅇ. Laaligo tetegoya qaa iikawaa Toyanonᅇ Maᅇawo laligonᅇ kouma kamaanᅇ asuginᅇ nononoti, nonononᅇ iikawaa Buᅇa qaaya jeᅇ asarinᅇ uugia kuunᅇkejonᅇ. ³ Nonononᅇ Maᅇnana ano Meria Jiisas Kraist yorowo uunana somonᅇonᅇ motoonᅇo koloonᅇ laligojonᅇ. Onᅇ kaanᅇagadeenᅇ uugia nonowo somonᅇonᅇ motoonᅇo laligowombaajonᅇ moma iwoi iima moninᅇi, ii jeᅇ asarinᅇ onᅇmakejonᅇ. ⁴ Korisorononᅇ uunana saa qero laligowombaajonᅇ qaa koi neᅇaurunawo jeᅇ asarinᅇ oojonᅇ. Kiaᅇ.

Pombaa asasaganonᅇ laaligo

⁵ Buᅇa qaa iwaa Meriaanonᅇga moma jeᅇ asarinᅇ onᅇonᅇonᅇi, ii kokaenᅇ: Anutunonᅇ asasagaa Toya kolooja ano iwaanonᅇ pangamanᅇ monᅇ mende eja. ⁶ “Nonononᅇ iwo uunana somonᅇonᅇ motoonᅇo laligojonᅇ,” kaenᅇ jenonᅇ

* 1:1: Jon 1.1 * 1:2: Jon 1.14

jen kilen kaiyakanananon kematoukantou ama pangamanon laligojoni een, mono qaa qolonmolongoya jen nanamemenananon qaa hona mende otaankejon. ⁷ Anutunon asasagaa uutanon laligoro nononon iikawaa so kaiyakanana asasagaa uutanon amakejoni een, mono batunananon uunana somonjon aonj motoonjo laligonin Meria Jiisas Kraistwaa sayanonj mono singisonjonana kuuya songbamakeja.

⁸ “Uunananonj singisonjo mende eja,” kaen jewonagati een, mono anana tiligonj aonin qaa honanonj uunananonj mende nanja. Qaago! ⁹ Singisonjonana jokoloojoni een, iinonj mono uuta dindinaa so soomonjo qaaya pondan otaanj singisonjonana mesaonj nanamemenana doogoya kuuya songbamakeja. ¹⁰ “Singisonjo mende anin,” kaen jewonati een, mono qaa Toya uugunin Anutunonj qolomolon jeje eja kaanja kolooro qaayanonj uunananonj mende nanja. Kianj.

2

Jiisasnonj aworo koipu Tonana koloaja.

¹ Oo kokouruna, onononj singisonjo ambubotiwaaajonj qaa koi oojen. Ii oojento, monjonj kilenj singisonjo anagati een, aworo koipu Tonananonj mono enj nononja. Jiisas Kraist iinonj Manaa kosianonj laligonj qaa kuuya dindinaqadeen gosiin ama nonomakeja. ² Aworo koipu Tonana iinonj singisonjonanaa tawaya koloonj koma konjoratinj nonono. Ii ananaa

singisonḡowaajonadeen qaagoto, mono namonon kuuya ananaa singisonḡonana ii kaanjadeen koma konjoratimambaajon komuro. Kianḡ.

Tenḡkonḡon ii kaiyaka dindina.

³ Anutuwaa jojopan qaaya ten komakebonati eenḡ, iikaanḡa kanonḡ ii moma mujonḡi, ii saanon uuwoiya qaa moma yagojonḡ.

⁴ Moḡnonḡ “Anutu moma mujenḡ,” jen jojopan qaaya mende ten koma otaanḡkeji, iinonḡ mono qolomolonḡ qaa jeje ejembaga kolooro qaa honḡanonḡ iwaa uutanonḡ mende eja. ⁵ Qaagoto, moḡnonḡ Anutuwaa qaaya ten koma otaanḡkeji, Anutuwaa uujopayanonḡ mono onḡanonḡ iwaa uuta saa qero akadamuyawo laligoja. Iikaanḡa kanonḡ Anutuwo qokotaanḡ motoonḡo laligojonḡi, ii moma yagojonḡ. ⁶ Moḡnonḡ “Anutuwo qokotaanḡ laligojenḡ,” jeji, iinonḡ mono Jiisasnonḡ nanamemenḡa anoti, iikawaa so mono otaanḡ ama menḡ laligowaatiwaa so kolooja. Iikaanḡ mende ama menḡ laligoro mende sokonja. Kianḡ.

Uujopa ambonḡatiwaa jojopanḡ qaa gbilia

⁷ *Oo wombo alauruna, niinonḡ jojopanḡ qaa gbilia qaagoto, jojopanḡ qaa walaga kanakanaiyanonḡa enḡ onḡonji, mono ii onḡ onḡonjenḡ. Jojopanḡ qaa walaga iikawaa Bunḡa qaaya ii mono moma laligonḡ kougi. ⁸ Kilenḡ iikawaa jenḡkootoya gbilia ii onḡ onḡonjenḡ. Panḡamanonḡ alimambaajonḡ ano asasagaa honḡa asarinḡ somariinḡkejiwaaajonḡ jojopanḡ qaa iikawaa

* **2:7:** Jon 13.34

honja mono Anutuwaanonj ano onoononj koloonj asuginj eja.

⁹ Monnonj jetanonj “Asasaganonj laligojen,” jejato, alia kazi ama muji, iinonj mono toroqen pangamanj uutanonj laligoja. ¹⁰ Monnonj alia jopagonj munkeji, iinonj mono asasagaa uutanonj pondanj laligoro silianonj tosaanja singisonjo ambutiwaajonj mende kondoonkeja. ¹¹ Kaento, monnonj alia kazi ama muji, iinonj mono umunjonkonjanonj kematoukantou laligonj nanamemeja pangamanj uutanonj amakeja. Pangamanonj jaaya menj gooro jinjanj ama laligojiwaajonj dakanonj kemaati, ii anjo mende moma kotonkeja. Qaago.

Anutunonj singisonjonana qosolonjonkeja.

¹² Oo meraborauruna, Jiisasnonj komunj qa somata menj laligojiwaajonj ama Anutunonj onjo singisonjogia mesaonj qosolonjgodabororo. Iikawaajonj qaa koi onj ononjen. ¹³ Oo manjruna, morononj kanakanaiyanonga laligonj kouji, onjo ii moma munj laligonj kougi. Kawaajonj qaa koi onj ononjen. Oo gbaworouruna, onjo kilenjaa Toya haamo ama munj laligojuti, iikawaajonj qaa koi onj ononjen. Meraborauruna, onjo Manjananaa kania moma kotonj laligojuti, iikawaajonj qaa koi onj ononjen.

¹⁴ Manjruna, morononj kanakanaiyanonga laligonj kouji, onjo ii moma munj laligonj kougita kouju. Kawaajonj qaa koi oowe onoononj kaja. Eja gbaworouruna, onjo Anutuwaanonj Bunja qaa uugianonj anji kotiinj nano esunmumugiawo

koloon kilenaa Toya haamo ama mun laligoju. Kawaajon qaa koi oowe onoonon kaja. Kian.

Balombaa nanamemen bologa mono yakariwu.

¹⁵ Ono balombaa nanamemen bologa ano iwoi kuuya iikanon eji, iikawaajon mende nan onomba. Monnon uutanon balombaa nanamembaajon nan muji een, Mananaa uujopayanon mono iwaa uutanon mende nanja.

¹⁶ Balombaa nanamemen ii kokaen: Ejembanon sele busugiaa siingia kombombanja bologa otaankeju. Iwoi jaagianon iima iimasiin ama koposongonkeju ano balombaa laaligogiaajon biririgon terereen selegia men umakeju. Ii ano uugere tosaana ii Manaanonga mende kankeja. Qaago! Ii balombaa nanamemen bologa kolooja.

¹⁷ Balombaa nanamemenon goron qewaa ano iikawaa siija bologa bologa ii kaanagadeen goron qewuto, monnon Anutuwaa uusiina ten koma otaankeji, iinon mono bon gen kaban tetegoya qaa kotiin laligon ubaa. Kian.

Kraistwaa tuarenjenuruta ii mono asugiju.

¹⁸ Oo kokouruna, Kraistwaa kitia* nama tuarenjen ama mubaati, iinon kaban tetegoyanon asugiwaati, kaen jegi momakeju. Qaa iikawaa so kaban kokaamba Kraistwaa tuarenjenuruta mamaganon mono asugin nanju. Qaa iikawaa hona kaen koloorotiwaajon ama kaban tetegoyaa uutanon kouma laligojon, iikaan mojon. Iikawaa aiweseya kaen. ¹⁹ Tuarenjen

* **2:18:** Kraistwaa tuarenjena ii Antikraist. Griik qaa anti, iikawaa kania ii woi. Iinon Kraistwaa kitia nanja ano Kraist tuarenjen ama munkeja.

ejemba iyononon ananaa tuunnondeen laligon nonomesaon kenji. Uugia nonowo selesele somonjon momalaari kanageso batunananon tondu laligon boratigi. Ananaanon kanageso hona koloowuyagati een, mono ananawo pondan qokotaagi motoon laligowonaga. Nonomesaon sigensigen nanjuti, sili iikanon mono kaniagia kokaen qendeema nonono iima mojon: Iyonoononga mononon nonowo onanon motoonjo mende koloon laligoro.

²⁰ Yononon sigensigen nanjuto, Kraistnon Unaya Toroya onoo uugianon maaro bedu men inaan onono kuuya ononon qaa hona moma koton laligoju. ²¹ Ononon qaa hona mende moma kotowubotiwaaajon ama qaa koi mende oon ononjen. Kawaajon qaagoto, ono qaa hona moma kotoju ano qaa honanon qaa qolonmolongoya mon kondoomambaajon amamaankeja. Kawaajon qaa koi oon ononjen.

²² Jiisasnon Hamoqeqa Toya Kraist koloojato, mon moronon qaa ii qakoonji, iinon angomokolon ejembaga kolooja. Iinon Kraistwaa kitia nama tuarenjen ama mun Man ano Meria ii motoon qakooma oromakeja. ²³ Mononon Mambaa Meria qakoomakeji, iinon Man qaa een laligoja. Mononon Meria jokolonkeji, iinon mono Man kaanagadeen mokolon iwo laligoja.

²⁴ Ono Buqa qaa kanakanaiyanonga moma kougiti, ii uugianon kotiin nambaatiwaaajon galengia men aowu. Buqa qaa moma kougiti, iikanon uugianon nambaati een, ononon kaanagadeen mono bon qen Man ano Meria

yorowo qokotaan nambu. ²⁵ Kraistnon soomonjo qaa kokaen nononota eja, “Niwo nambutu een, mono laaligo oyanboyawo onombe tetegoya qaa kotiin laligowuya.”

²⁶ Tosianon batogon jinjaun men onomakejuti, niinon iyonoojon ama qaa ii oon ononjen. ²⁷ Tosianon jinjaun amakejuto, Kraistnon Uña Toroya onoo uugianon maaro bedu men inaan onomakeja. Uña Toroya iinon uugianon bon nano mende looriwuti een, ononon mono boi mombaajon mende amamaawuya. Ii kokaembaajon: Iwaa Uña Toroyanon mono nanamemen awagaa qaa kuuya kuma onomakebaa. Bedu men inaan onomakeji, ii iwoi qolonmolongoya mon qaagoto, momo qaa honja toonga kolonkeja. Kawaaajon qaa honja kuma ononotiwaa so mono qaaya kuuya ten koma Kraistwo pondan qokotaan nambu.

²⁸ Oo kokouruna, onjo mono Kraistwo koronson qokotaan nambu. Iwo nama laligonin mombo asugiwaati, kamban iikanon mende konjoma nonono gamu qaganon mende kokomomola men kembonato, saanon iwaa jaanon awasanakaka qaganon saitingen nambona. ²⁹ Kraistnon solanja kolooji, ononon qaa ii moma kotojuti een, mono qaa koi kaanagadeen saanon moma asariwu: Ejemba kuuyanon nanamemen solanja amakejuti, iyononon mono kaanagadeen Anutuwaanonga kolon iwaa meraboraana kolooju. Kian.

3

Anana Anutuwaanona kolon meraboraana

koloojon.

¹*Mobu! Siwe Manñananon nonoojon “Neenaa meraboraana,” kaen nonooma iikanon ujopaya somata qendeema nonomakeja. Anana ononon Anutuwaa meraboraana koloojon. Ii koloojonjiwaajon balon ejembanon kanianana mende moma koton laligoju. Anutuwaa kania mende moma kotojutiwaajon ananaa kaniananaajon kaanagadeen kokobimbin ama laligoju. ² Oo wombo alauruna, kambañ kokaamba anana Anutuwaa meraboraana koloon laligojon. Kaen laligon kanagen nomaen koloon laligowonati, ii asuganon mende asugija. Qaa motoonggo monon, ii kokaen: Iinon mombo asuganon asugiro kaitania hona jaanananon iibonati, kambañ iikanondeen mono letoma ii kaana koloowona. ³ Daen yononon Kraistwaajon jejeromonromon iikaan ama mun laligojuti, iinon mono ii koma konjoratin onono iwaa tani kaana soraaya koloon laligowu.

⁴ Daen yononon singisongo amakejuti, iyononon mono kana qaa qen waleemakeju. Singisongo ii jeulalan nanamemenga. ⁵*Kraist aña singisongoya qaa iinon mono ananaa singisongonana koma konjoratimambaajon kamaan asugiroti, ii moju. ⁶ Daen yononon Kraistwo bon qen nanjuti, iyononon singisongo mende ama laligoju. Mononon singisongo toroqen amakeji, iinon Jiisas mende iima kania mende moma koton laligoja. Kian.

* **3:1:** Jon 1.12 * **3:5:** Jon 1.29

⁷ Oo kokouruna, moŋnoŋ jinjaun men oŋombabotiwaajon mono galengia men aon laligowu. Kraistnoŋ solana koloojiwaa so moŋnoŋ nanamemen solana tororo otaankeji, iinoŋ solana kolooja. ⁸ Kilenaa Toyanoŋ kanakanaiyanonga singisongo ama kouma laligoja. Kawaa so daen yoŋonoŋ singisongo amakejuti, iyoŋonoŋ mono Kilenaa Toyaa buŋaga kolooju. Anutuwaa Merianoŋ mono iwaa gawoŋa kisiyaen memambaajon kamaan asugiro.

⁹ Daen yoŋonoŋ Anutuwaanonga koloogiti, iyoŋonoŋga moŋnoŋ laaligo qaita mombaa uutanoŋ ejiwaajon ama singisongo mende toroŋen amakeja. Kolokoloo dongoga koloon laligojiwaanon ama singisongo toroŋen amambaajon amamaankeja. ¹⁰ Daen yoŋonoŋ Anutuwaa meraboraana koloon daen yoŋonoŋ Kilegaa Toyaa meraboraana koloojuti, ii kokaen gosin moma asariwoŋa: Moŋnoŋ nanamemen solana mende otaankeji, iinoŋ Anutuwaa buŋa mende kolooja. Kaanjadeen moŋnoŋ alauruta mende jopagon oŋomakeji, iinoŋ Anutuwaa buŋa mende kolooja. Iikawaa aiweseya kaen.

Oŋo mono jopagon aon laligowu.

¹¹ *Buŋa qaawaa kota kanakanaiyanonga moma kouma laligojoni, iikawaa jojopan qaaya ii kokaen: Anana mono uunoŋ jopagon aon laligowoŋa. ¹² *Kein (Kain) iinoŋ Kilegaa Toyaa buŋa laligon koga qero komuro. Anana mono ii

* **3:11:** Jon 13.34 * **3:12:** Jen 4.8

kaanja koloonj laligowombo. Iinonj kokaembaajonj koga qero: Anjaa nanamemenanonj bologa kolooroto, kogaanonj ii solanja kolooro. Mono iikawaajonja qero.

¹³ Oo uumeleenj alauruna, balonj ejembanonj kazi ama onjombuti eenj, iikawaajonj mono mende walingowu.

¹⁴ *Anana uumeleenj alaurunana jopagonj onjmakejonjwaajonj ama qaa koi moma asarijonj: Anana koomu kotigaa jawoya waleema laaligo kotiganonj keuma laligojonj. Monjonj uu-jopa mende amakeji, iinonj mono toroqenj koomu kotigaa uutanonj nambaa.

¹⁵ Ejemba alaurugia kazi ama onjmakejuti, ii kuuyanonj mono koomuya unju-unju ejembaga kolooju. Laaligo kotiga ii unju-unju ejemba kaanja mombaa uutanonj mende eji, ii saanonj moma yagoju.

¹⁶ Jiisas Kraistnonj laaligoya ananaajonj ama qeleema mesaonj jopagonj aoaowaa kania kaenj qendeema nonono iima moma kotojonj. Anana mono kaanjadeenj laaligonana uumeleenj alaurunana yonjoojonj ama qeleema mesaoninj sokombaa.

¹⁷ Monjonj balombaa ilawoilaya soyanonj menj laligoro alianonj iwoiwaajonj amamaanj memeqemeanj ano iijato, kilenj bone koloonj uuta somonjgoji eenj, Anutuwaa uujopayanonj mono iwaa uutanonj nomaenj enaga?

¹⁸ Oo kokouruna, jopagonj aoao ii je buu susunananondeenj tiwirigonj jenkebomboto, ii mono nanamemenananonj qaa honja otaanj ama laligowonja.

Mono Anutuwaa jaasewananonj saitingenj nambonja.

* **3:14:** Jon 5.24

¹⁹ Anana qaa honḡaa buḡaga koloojon me qaago? Koloojonj eeḡ, mono saanon uunana bonjon kono Anutuwaaw jaasewananon awasankaka nambona. Qaa ii anana gosin aon kokaen moma kotowonḡa: ²⁰ Uunananon iwoi bologaajon ama jeḡ nononji eeḡ, nono qaa koi saanon moma yagojon: Anutunon gosigosi Tonana koloon qaanana dindinagadeen gosiwaa. Anutuwaaw roromonḡoyanon mono ananaaw roromonḡonana uugun uuta kolooro qaa kuuya saanon modaboroja. Kawaajon mono saanon uunana bonjon kono laligowonḡa.

²¹ Oo wombo alauruna, uunananon mende jeḡ nononji eeḡ, anana mono saanon Anutuwaaw jaasewananon awasankaka koloon saitingen nambona. ²² Anana Anutuwaanon jojopon qaa teḡ konin nanamemenana ii iiro sokomakejiwaa so ama meḡ laligonkejon eeḡ, iwoi mombaajon qama koolin qisin mubonati, ii mono nonono buḡa qeḡ aowonḡa.

²³ *Anutuwaanon jojopon qaa woi ii kokaen: Anana mono Meria Jiisas Kraistwaa qata meḡ moma laarin uunana meleembona ano jojopon qaa jeḡ koton nononotiwaa so jopagon aon laligowonḡa. Kaan mende ama laligowonagati, ii Anutuwaaw jaanon mende sokonaga. ²⁴ Daen yononon Anutuwaanon jojopon qaa teḡ komakejuti, iyononon mono Anutuwo qokotaan laligogi Anutunon yonowo rapinḡon nanja. Inon ananawo rapinḡon nanji, ii Unḡaya Toroya nonono

* **3:23:** Jon 13.34; 15.12, 17

uunananon saxe nunun laligojiwaajon moma ko-tojon. Kian.

4

Uña me ome ii mono kaniagara gosin mobu.

¹ Oo wombo alauruna, gejatootoo ejemba takapolakaya mamaganon goman so liligon laligojutiwaajon qaa kuuya ii uulanawo mende men moma laariwu. Anutuwaa Uñanon me ome monnon sololooro qaa jeji, ii mono wala angotetenon ama gosiwu. ² Anutuwaa Uñayaa kania ii mono kokaen gosin mokoloowu, “Jiisas Kraistnon kamaan sele busuwo koloon laligoro,” daen yononon qaa ii jen asuginkejuti, iyononon kuuya Anutuwaa buña kolooju. ³ Monnon Jiisaswaa kania kaen mende jen asuginkeji, iinon Anutuwaa buña mende kolooja. Kraist tuarenjen Toyaa omeyanon mono iwaa uuta sololooro qaa jenkeja. Monnon asugin Kraistwaa kitia nama tuarenjen ama mubaa,* qaa kaen injogiti, iinon mono kamban kokaamba namonon asugija.

⁴ Oo kokouruna, onjo Anutuwaa buña koloogi Uña Toroyanon uugianon nama namowaa omejiilana ii unuugun haamo ama onomakeja. Kawaajon gejatootoo ejemba takapolakaya ii saanon haamo ama onoma laligowutiwaa so kolooju. ⁵ Yononon balombaa buña koloogi namowaa omeyanon sololon onomakeju. Kawaajon balombaa nanamemenja otaan qaa

* **4:3:** Kraistwaa tuarenjen toya ii Antikraist. Griik qaa anti, iikawaa kania woi. Iinon Kraistwaa kitia nanja ano Kraist honja tuarenjen ama munkeja.

jegi uumeleembaa gadokopa ejemba yononon qaagiaajon geja ama momakeju.

⁶ Anana Anutuwaa buņa koloonij Unņa Toroy-anonj sololoon nonomakeja. Anutu moma mujuti, iyonononj ananaa qaa jeninj iikawaajonj geja qeņ momakeju. Anutuwaa buņa mende koloojuti, iyonononj anana qaa jeninj iikawaajonj geja mende ama momakeju. Qaa honņa Unņaya ano anjomokolombaa omeya yoroo kanagara ii mono iikaenj gosinj moma kotonkebonj. Kianj.

Anutunonj uujopawaa kania kolooja.

⁷ Oo wombo alauruna, Anutunonj jopagonj aoaowaa wanjaleyaa kolooja. (Kawaajonj uujopa ii apu jaayaanj enj koumakeja.) Kawaajonj anana mono jopagonj aonj laligowonja. Kaenj ama laligojonj, kuuya anana Anutu moma muj iwaanonja kolokoloo donjoga koloonj laligojonj.

⁸ Anutunonj uujopawaa kondokondoo Toya kolooja. Iikaenj koloojiwaajonj monjonj ejemba mende jopagonj onjomakeji, iinonj Anutu mende moma muj tompinj laligoja. ⁹ Anutunonj uujopaya batunananonj asuganonj kokaenj qendeema nonono: Iinonj Meria motoonjo ii nemuj koma nonono kotiinj laligowonjatiwaajonj ama wasiro namononj kamaaro. ¹⁰ Anana Anutu jopagonj muj iikanonj uujopa mende kondooninj kolooroto, uujopawaa kania ii kokaenj: Anutunonj wala jopagonj nonoma singisonjonana koma konjoratimambaajonj Meria wasiro ananaanonj kamaaro.

¹¹ Oo kokouruna, Anutunonj kaenj hononja qaa jopagonj nononotiwaajonj ama anana mono

kaanjadeen uunananon jopagon aonkebona. Uujopa mende ama aonin mende totoon sokonja.

¹²* Monnon Anutu kambaŋ monnon mende iiroto, jopagon aon laligojon eeŋ, Anutunon mono uunananon leiŋgon nano uujopayanon uunana saa qero akadamunanawo koloon laligojon.

¹³ Anana Anutuwo qokotaan laligonin iinon uunananon leiŋgon nanji, ii Unaya Toroya nononotiwaajon ama moma koton uuwoi mende amakejon. ¹⁴ Maŋanon Meria gomaŋa gomaŋa ananaa Hamoqege Tonana koloowaatiwaajon wasiro kamaaro. Nononon ii iima moma nanŋon jenkejon. ¹⁵ Monnon “Jiisas Anutuwa Meria kolooja,” jeŋ asuginkeji, Anutunon mono iwaa uutanon leiŋgon nano iinon Anutuwo qokotaan laligoja.

¹⁶ Anutunon uutanon jopagon nonomakeji, nono iikawaa kania moma koton iikanon moma laarinkejon. Anutunon uujopawaa Toya kolooja. Kaanja koloojiwaajon monnon ejemba jopagon onoma laligoji, iinon mono Anutuwo qokotaan nano Anutunon iwaa uutanon leiŋgon laligoja.

¹⁷ Kaan laligonin Anutuwa uujopayanon goonŋon kalan koma nonoma uunana saa qero akadamunanawo laligojon. Kraistnon namonon tatawaga laligoroti, anana tani kaanja laligojon. Iikaanja laligojoniwaajon ama Anutuwa jenteego kambaŋ somatanon Kraistwaa jaanon keuma iikanon awasanƙaka koloon saitingen nambona.

¹⁸ Anutunon jopagon nonono nama eeŋ toon toroko mobombo. Singisongo ejemba Anutunon singisonggiaa irona meleema

* **4:12:** Jon 1.18

onombabotiwaajon toroko momakejuto, Anutuwaa uujopayanon uunana saa qeji een, iikanon mono toroonana kuuya yakaridaboronkeja. Kawaajon mononon toroko momakeji, iinon jopagon nonomakejiwaa kania ii tororo mende modaboroja.

¹⁹ Iinon wala jopagon nononotiwaajon ama anana uujopa amakejon. ²⁰ Mononon “Anutu jopagojen,” jejato, alia kazi ama munkeji, iinon mono ejemba qolomolongoya kolooja. Iikawaa kania ii kokaen: Alia iima kilen mende jopagon muji een, iinon Anutu mende iima ii mono nomaen jopagon munaga? ²¹ Mononon Anutu jopagon munkeji, iinon mono alauruta kaanagadeen jopagon onoma laligowa. Anutunon uujopawaa jojopan qaaya kaen anota eja. Kian.

5

Uumeleen ejemba anana haamo amakebona.

¹ Daen yononon Jiisas moma laarin “Hamoqeqe Tonanaga kolooja,” jenkejuti, ii kuuyanon mono Anutuwaanonga kolokoloo dongoga koloon laligoju. Daen yononon Mana jopagonkejuti, ii kuuyanon mono iwaa Meria kaanagadeen jopagon munkeju. ² “Anutuwaa meraboraana jopagon ononon,” jenin qaa iikawaa hona ii anana kokaembaajon gosin aon mojon: Anutu jopagon mun jojopan qaaya ten koma otaankejon ee, mono Anutuwaa meraboraana kaanagadeen jopagon onomakebona. Iikawaa

aiweseya ii kaen. ³* Anutu jopagon mubonatiwaa honja ii qaa tenkonkon. Anutuwaanon jojopan qaa otaanin sokonja. Jojopan qaaya ten konin lombotawo mende koloowaa.

⁴ Anutuwaanonga kolokoloo dongoga kolooniji, anana kuuyanon saanon iwaa jeta ten koma balombaa nanamemen bologa haamo amakebona. Anutunon momalaari nonono iikawaa qaganon qama koolinin Anutunon balombaa nanamemen bologa ii qen yakariro kamaadabororota laligojon. Haamo ambonatiwaa kania morota mon mende eja.

⁵ Anana haamo mende ambonagati een, daen yononon ii ambuyaga? Jiisas Anutuwaa Meria kolooji, monon ii moma laarin mono balombaa nanamemen bologa haamo amakebaa. Kian.

Anutunon Meriaa qaa kokaen nanjon jero:

⁶ Jiisas Kraist Anutuwaa Meria kolooji, ii no-maen mojon? Jiisasnon apunon kemero Jonon oomulu men muro Anutunon kamban iikanon qaa ii jero mogi ano kanagen saya molaamambaajon ano iikanon qa aro mon Siwenonga kolooro mogi. Qaa apunon indin motoonngo kolooroti, iikayadeen qaago. Siwe Toyanon qaa nanjon jeroti, iikawaa aiweseya ii apu ano sa, woi ii. Torogon Unja Toroyanon qaa ii jenkeja. Iinon qaa honaa Toya koloojiwaaajon ama qolongomambaajon amamaankeja.

⁷ Nanjonango qaa karoon ii kaen monin eja.

⁸ Qaa karoon iikawaa aiweseya ii Unja, apu ano sa. Qaagia ii ororon asuganon monin sokondaboroja.

* 5:3: Jon 14.15

⁹ Qaa jakeyanonj kouma nanjonanjo amakejuti, ii saanonj moma analinj anjonj komakejonto, Anutuwaa nanjonanjo qaayanonj mono ejemba qaanaana uugunj powowonj kotakota kolooja. Anutunonj Meriaajonj “Neenaa Meranaga,” qama kania kaenj asuganonj nanjonj jero. Kawaaajonj qaa ii gema qewombo.

¹⁰ Monjonj Anutuwaa Meria moma laarinkeji, nanjonanjo qaa Toyanonj mono anjo iwaa uutanonj laligoro iwaa kania saanonj moma yagonkeja. Monjonj Anutu mende moma laarinkeji, iinonj mono nanjonanjo qaa Toya anj a merj kamaanj aonj eja qolomolonjgoya koloonkeja. Anutunonj qaa kota Meriaajonj nanjonj jeroti, iinonj qaa ii mende moma laarijiwaaajonj mono Anutu iyana gema qenj munkeja. ¹¹ *Anutunonj qaaya kokaenj nanjonj jero, “Niinonj laaligo kombompana onjomambaajonj jeweti, neenaa Merananonj mono laaligo kombompana iikawaa kondomondoo Toya kolooja.” ¹² Iwaa Meriawo qokotaanl laligoji, iinonj laaligo kombompana bunja qenj aonj laligoja. Anutuwaa Meriawo mende qokotaanl laligoji, iinonj laaligo kombompana mende bunja qenj aonj laligoja. Kianj.

Laaligo kotigaa kania

¹³ Uugia meleema Anutu Meriaa qata ii moma laarinkejuti, niinonj tere koi onjoonj oojen. Laaligo kotigaa bunja koloojuti, onjononj iikawaa

* **5:11:** Jon 3.36

kania tororo moma kotowutiwaajon ama koi oojen. ¹⁴ Anana saanon awasan kaka koloon Anutuwaa kosianon kema qama koolin nama kokaen moma yagonkejon: Naa iwoiwaajon iwaa uusiina otaan qama koolin mubonati, iinon mono qamakoolinana ii mobaa. ¹⁵ Ii me ii kawaajon qama koolinin qamakoolinana mobaatiwaajon mojon eeñ, mono qaa koi kaanagadeen moma kotojon: Naa iwoiwaajon qama koolin mujoni, ii kuuya mono ananaa bunananaga koloowaa.

¹⁶ Monon alia iiro singisongo ano iikanon koomu kotigaa bunã mende koloowaati, iinon mono alia iwaajon Anutu qama kooliro hamo qen muro laaligo kotiganon keubaa. Singisongo Anutunon mesaowaatiwaa so angiti, qaa koi mono iyonoojon jejen. Tosianon singisongo angii iikanon koomu kotigaa bunã koloowuti, iyonoojon qama kooliwutiwaajon ii mende jejen. Qaago. ¹⁷ Nanamemen bologa kuuya ii singisongo kolooja. Koposo tosaana anin iikanon koomu kotigaa bunã mende koloowonã. Kian.

Uumeleen ejemba anana Anutuwo qokotaan nanjon.

¹⁸ Daen yononon Anutuwaanonga kolokoloo dongoga koloogiti, iyonoononga monon singisongo mende toroqen amakeji, ii mojon. Anutuwaanonga kolokoloo dongoga koloon laligoji, iinon mono iyanã galen men aoro Kilenã Toyanon ii mende qelanjin mewaa.

¹⁹ Anana qaa koi mojon: Anana Anutuwaa bunã koloojonto, goman so yononon uugia mende

meleema Kilegaa Toyaa ku-usun baatanon laligogi galeŋ koma onjomaŋeja.

²⁰ Qaa koi kaanagadeen mojon: Moronon eja hona toon kolooji, anono ii moma mubombaajon Anutunon Meria wasiro kamaan moma-asa-asari nonono. Moronon eja hona toon kolooji, anana iwo qokotaan motoonŋo koloon laligojon. Eja hona toon ii Anutuwaa Meria Jiisas Kraist. Iinon Anutu honabonano ano laaligo kotigaa kondomon-doo Toya kolooja.

²¹ Oo kokouruna, tando lopion ano ben qolonmolongoya tosanon kokosiin qelanjin onjombubotiwaajon mono onjonganja galeŋ men aon laligowu. Kian.

**Uumeleembaa Buŋa Tere Soomongo Gbilia
The New Testament and portions of the Old
Testament in the Borong Language of Papua New
Guinea
Sampela hap Buk Baibel long tokples Borong long
Niugini**

Copyright © 2002, 2011 The Bible Society of Papua New Guinea

Language: Borong

Translation by: Wycliffe Bible Translators

This translation is made available to you under the terms of the Creative Commons Attribution-Noncommercial-No Derivatives license 4.0.

You may share and redistribute this Bible translation or extracts from it in any format, provided that:

You include the above copyright and source information.

You do not sell this work for a profit.

You do not change any of the words or punctuation of the Scriptures.

Pictures included with Scriptures and other documents on this site are licensed just for use with those Scriptures and documents. For other uses, please contact the respective copyright owners.

2015-01-26

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 21 Feb 2024 from source files dated 31 Aug 2023

63589f8b-9426-5ce2-9520-ca0cf2b65c47